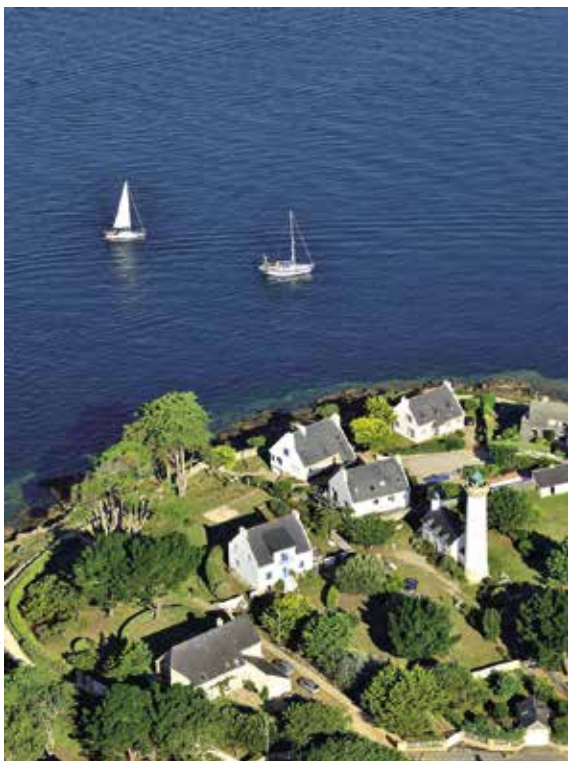


Bretagne Zuid



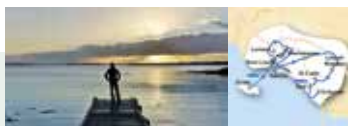
Port-Navalo aan de Golf van Morbihan
L. Lourdel/Photoanstop

De regio's van deze gids:

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

- | | | |
|----------|----------------------------------|----------|
| 1 | Rennes en de Marken van Bretagne | blz. 121 |
| 2 | Morbihan | blz. 169 |
| 3 | Zuid-Finistère | blz. 315 |
| 4 | Nantes en de Loire-Atlantique | blz. 447 |

INHOUD



A. Spani/hemis.fr

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ...6

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

De mooiste reisherinneringen.....10

MET HET GEZIN

De leukste activiteiten voor kinderen van 6 tot 14 jaar18

REISPLANNER

Een keuze uit de mooiste routes.. 20

DE REIS VOORBEREIDEN

NAAR BRETAGNE

Met de auto	28
Met de trein.....	28
Met het vliegtuig.....	29

VOOR HET VERTREK

Klimaat	30
Nuttige adressen.....	30
Overnachten	32
Uit eten	33

BRETAGNE VAN A TOT Z

Rubrieken in alfabetische volgorde.....	35
---	----

MET HET GEZIN

Bezienswaardigheden en activiteiten.....	46
--	----

MEMO

Evenementen	49
Leestips.....	52

MEER WETEN OVER BRETAGNE

ZUID-BRETAGNE

Rennes en omgeving: geschiedenis en legenden	56
Het erfgoed van de Morbihan	56
De Golf van Morbihan.....	56
Zuid-Finistère of het Pays de Cornouaille	57
Nantes, tussen Loire en Atlantische Oceaan.....	57

BRETAGNE VANDAAG

Maatschappij.....	58
Economie	60

TRADITIES EN LEVENSKUNST

Tradities en folklore.....	65
Taal en muziek.....	68
Gastronomie	71
Watersport.....	73

KUNST EN CULTUUR

Architectuur	77
Religieuze kunst en <i>enclos paroissiaux</i>	79
Schilderkunst en kunstnijverheid	83
Legendes en literatuur	86
ABC van de architectuur.....	90
<i>De megalieten van Bretagne</i>	96

GESCHIEDENIS

Van de prehistorie tot nu	98
Kaapvaart en koopvaardij.....	102

NATUUR EN LANDSCHAP

Een van de oudste massieven van Europa.....	105
Geologie en landschap.....	106
Armor en de eilanden	107
<i>Een zee vol leven</i>	110
Argoat	113
Milieu	114

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 RENNES

EN DE MARKEN VAN BRETAGNE

Rennes.....	124
<i>Van Condate tot Rennes.....</i>	<i>127</i>
Vitré.....	148
Redon.....	156
Forêt de Paimpont - Brocéliande.....	161

2 MORBIHAN

Vannes.....	172
Golf van Morbihan.....	183
<i>Een uitzonderlijk gebied.....</i>	<i>191</i>
Auray.....	204
<i>Het epos van Du Guesclin.....</i>	<i>208</i>
Locmariaquer.....	213
La Trinité-sur-Mer.....	216
Carnac.....	219
Presqu'île de Quiberon.....	226
<i>Sardines uit Bretagne.....</i>	<i>229</i>
Belle-Île.....	235
<i>Al dan niet vrijwillig te gast.....</i>	<i>239</i>
Ria d'Étel.....	250
Port-Louis.....	254
Lorient.....	259
<i>Lorient, een onverbiddelijk lot.....</i>	<i>263</i>
Île de Groix.....	273
La Roche-Bernard.....	280
Rochefort-en-Terre.....	285
La Gacilly.....	289
Josselin.....	293
<i>De krijgsadel van Josselin.....</i>	<i>296</i>
Pontivy.....	302
Kernascléden.....	308
Le Faouët en zijn kapellen.....	312

3 ZUID-FINISTÈRE

Quimper.....	318
<i>Grote namen uit Quimper.....</i>	<i>323</i>
Ménez-Hom.....	336
Presqu'île de Crozon.....	339
Cornouaille.....	352
<i>De kap van het Pays Bigouden.....</i>	<i>358</i>
Locronan.....	367
Douarnenez.....	371
<i>De stad van 'Penn Sardin'.....</i>	<i>373</i>
Pointe du Raz.....	380
Île de Sein.....	383
Pont-l'Abbé.....	385
Bénodet.....	388
Fouesnant-les-Glénan.....	392
Concarneau.....	399
Pont-Aven.....	407
Quimperlé.....	415
Montagnes Noires en Canal Nantes-Brest.....	424
Carhaix-Plouguer.....	430
Huelgoat.....	434
Monts d'Arrée.....	438

4 NANTES EN DE LOIRE-ATLANTIQUE

Nantes.....	450
<i>De rijke historie van Nantes.....</i>	<i>457</i>
<i>Le Voyage à Nantes.....</i>	<i>467</i>
La Baule.....	482
Le Croisic.....	492
Presqu'île de Guérande.....	495
<i>Een vruchtbaar gemaakte baai.....</i>	<i>499</i>
La Grande Brière.....	505
<i>Een uniek natuurgebied.....</i>	<i>509</i>
Saint-Nazaire.....	512
<i>Van het Second Empire tot nu.....</i>	<i>514</i>
Canal Nantes-Brest.....	521
Châteaubriant.....	526
Clisson en de Vignoble Nantais.....	529
Pays de Retz.....	537
Pornic.....	542

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS ONS
ADRESBOEKJE** 😊

Woordenlijst.....	548
Register.....	560
Kaarten en plattegronden.....	571

NIET TE MISSEN

★★★ De reis waard

★★ Een omweg waard

★ Interessant



★★★

Golf van Morbihan

De beschutte 'Kleine Zee' is een van de mooiste baaien ter wereld. Het Île aux Moines en het Île d'Arz zijn de grootste van de tientallen eilandjes in de baai. Vannes biedt een uitstekende uitvalsbasis om dit unieke landschap en cultureel erfgoed te ontdekken.

Zie blz. 183.



AGE/Photononstop



★★★

Presqu'île de Crozon

Een ongerepte parel aan de Bretonse kust: kristalhelder water, duizelingwekkende kliffen en een ongelooflijk gevarieerde, ruige natuur.

Zie blz. 339.

Mauritius/Photononstop



crossbranno66/iStock



Ménez-Hom

De hoogste berg van de Montagnes Noires is tegelijk een van de hoogste punten van Bretagne. U hebt er een schitterend uitzicht op de Baai van Douarnenez en het schiereiland Crozon. **Zie blz. 336.**



Pointe du Raz

Deze kaap aan de westpunt van Bretagne is een meesterwerk van Moeder Natuur en wordt beschermd als 'Grand Site de France'.

Zie blz. 380.



mariobono/iStock



B. Rieger/hemis.fr



Carnac

In Carnac staan ruim duizend menhirs in tien evenwijdige rijen. Dit mysterieuze veld vol megalieten is een van de belangrijkste prehistorische locaties van Europa. **Zie blz. 219.**

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN



De stadswal van de *ville close* van Concarneau
G. Malandra/iStock



Marktdag op de Place des Lices in Rennes
Andy Coley

TOP 5 Natuurschoon

1. Ménez-Hom (blz. 336)
2. Presqu'île de Crozon (blz. 339)
3. Pointe du Raz (blz. 380)
4. Monts d'Arrée (blz. 438)
5. Côte Sauvage, Belle-Île (blz. 238)



Belle-Île, de Aiguilles de Port Coton
J.-L. Bohin/age fotostock

♥ **Wandel** over de vestingmuur van de *ville close* van Concarneau en geniet van het uitzicht op de havenkom, de vissersboten en de plezierjachten. Ga via de Porte du Passage naar de aanlegsteiger en neem daar het pontje naar de overkant van de zeearm. **Zie blz. 399.**

♥ **Laat u verrassen** door de bijzondere installaties op de 'Estuaire'-kunstroute langs de oevers van de Loire, tussen Nantes en St-Nazaire. Ontdek het werk van internationaal bekende kunstenaars, dat hier op een unieke manier met de natuurlijke omgeving is verweven. **Zie blz. 470.**

♥ **Snuffel** rond op de markt die elke zaterdagochtend op de Place des Lices in Rennes wordt gehouden. Voel het ritme van de stad, snuif de geuren op, proef de sfeer, observeer de marktkooplui, eet een *galette-saucisse* of drink een *petit café*. En u kunt er ook heel fijn winkelen. **Zie blz. 176.**

♥ **Zing** uit volle borst mee met de pop- en rockbands op het zinderende festival Les Vieilles Charrues in Carhaix-Plouguer. Er zijn allerlei verschillende optredens, van beginnende tot internationaal bekende groepen, met muziek voor jong en oud. **Zie blz. 433.**



Van Étel naar Lorient, natuur en erfgoed 5 dagen



Y. Guichaoua/Guichaoua Photo/age fotostock

Route: 105 km langs de Ria d'Étel naar Lorient

● Dag 1 Étel, zuidoever

Ga naar de Barre d'Étel en het strand van Erdeven, maak een rit langs de ria en de Chapelle St-Cado (**blz. 252**). Steek vanuit Étel met de veerboot over naar Magouër (*alleen 's zomers*). Overnacht in Étel (**blz. 251**).

● Dag 2 Noordoever

Wandel langs de ongerepte oever bij Loccal-Mendon en bezoek de kerk van Merlevenez (**blz. 252**). Overnacht in Port-Louis (**blz. 254**).

● Dag 3 Port-Louis

Bezoek de vestingwerken en het Musée de la Compagnie des Indes (**blz. 255**). Ga naar het strand of neem de Batobus naar Gâvres om daar te gaan wandelen (**blz. 257**).

● Dag 4 Lorient

Ga naar de Cité de la Voile Éric-Tarbaly (**blz. 261**) en de oude onderzeebootbasis van Keroman (**blz. 262**). Maak een wandel- of fietstocht rond Larmor-Plage (**blz. 265**).

● Dag 5 Île de Groix

Steek over naar Port-Tudy (**blz. 274**), volg een fietsroute over het eiland of maak de rondwandeling door het oostelijke deel (**blz. 275**).

Tips: rondom de Ria d'Étel kunt u heerlijke fietstochten maken. Dat is de beste manier om van de prachtig gevarieerde flora en fauna te genieten. Ook de omgeving van Lorient heeft goede voorzieningen voor fietsers (fietspaden en Batobus).



Het schiereiland Gâvres
Ph. Turpin/Photononstop

Rondrit door Zuid-Finistère

7 dagen

M. Lange/imageBROKER/age fotostock



Route: 300 km van Quimper naar het Presqu'île de Crozon

● Dag 1 Quimper

Kijk rond in de oude stad en bezoek een of twee musea (**blz. 318**).

● Dag 2 Pont-Aven

Bezoek het Musée de Pont-Aven (**blz. 407**) en de Chapelle de Trémalo (**blz. 410**), wandel naar Kerascoët, Kercanic en de Pointe de Raguénez (**blz. 412**), ontdek de *ville close* van Concarneau (**blz. 399**).

● Dag 3 Bretonse Rivière

Ga watersporten in Bénodet (**blz. 388**) of op de Îles de Glénan (**blz. 394**). Overnacht in Sainte-Marine (**blz. 330**).

● Dag 4 & 5 Cornouaille

Bezoek Pont-l'Abbé (**blz. 385**), de Manoir de Kerazan en het haventje van Loctudy (**blz. 386**), wandel naar de Pointe de Penmarch, overnacht in Audierne (**blz. 356**). Ga de volgende dag naar de rotskaap Pointe du Raz (**blz. 380**) en het Réserve du Cap Sizun (**blz. 355**). Overnacht in Douarnenez (**blz. 371**).

● Dag 6 Crozon

Geniet van het uitzicht vanaf de Ménez-Hom (**blz. 336**) en wandel naar de punt van het Presqu'île de Crozon (**blz. 339**).

● Dag 7 Monts d'Arrée

Bezoek de *enclos paroissial* van Pleyben (**blz. 440**) en rijd door de Monts d'Arrée (**blz. 438**).

Tip: bezoek, als u tijd hebt, vanuit Audierne het Île de Sein.



Uitzicht op de badplaats Bénodet
Firecrest Pictures/robertharding/age fotostock

KOOKCURSUSSEN

Centre Culinaire Contemporain de Rennes – 8 r. Jules-Maillard-de la Gournerie - 35012 Rennes Cedex - ☎ 02 99 31 45 45 - www.centre.culinaire.com - groep van max.

8 pers., € 39 tot € 85. Hier worden het hele jaar kooklessen en workshops (1.30/5 uur) voor elk niveau gegeven. Ontdek de kunst van het koken via een twintigtal thema's: wereldkeuken, vriendenmaal, visgerechten, seizoensproducten, markt op de Place des Lices enz.

École EMC2 – 8 r. Jules-Maillard de la Gournerie - Atalante Champeaux - 35000 Rennes - ☎ 02 99 34 86 76 - www.ecole-maitre-creprier.fr.

Liefhebbers van **crêpes** en **galettes** moeten beslist naar deze beroemde kookschool, waar *maîtres crêpiers* worden opgeleid. Minstens één zaterdag per maand (📅 *agenda op de website*) zijn alle lekkerbekken welkom voor een workshop van een dag (9.00-17.00 u; proeverij tussen 13.00 en 14.00 u (€ 90/pers., incl. maaltijd).

KUNSTNIJVERHEID

📍 De adressen van winkels en ambachtslieden staan vermeld onder de rubriek 'Winkelen' in het 'Adresboekje' aan het eind van elke plaatsbeschrijving.

Grafische kunst, hout, leer, vervaardiging van instrumenten, steen, klei, textiel, glas: Zuid-Bretagne is rijk aan plaatsen waar de ambachtkunst hoog in het vaandel staat. Dat geldt bijvoorbeeld voor La Gacilly, Rochefort-en-Terre en Belle-Île-en-Mer. Het departement Morbihan alleen al telt ongeveer 660 kunstnijverheidsbedrijfjes.

PAARDRIJTOCHTEN

De **Equibreizh**, een prachtige route van 2500 km, voert helemaal rond het Bretonse schiereiland. Elke ruiter kan op eigen houtje of met

behelp van een Centre de Tourisme Équestre zijn reisroute samenstellen en overnachtingen vastleggen. Inlichtingen bij het **Comité Régional de Tourisme Équestre de Bretagne** – ☎ 02 97 84 44 00 - www.bretagne-equitation.com (hier vindt u een lijst van tochten), www.crte-bretagne.ffe.com of www.equibreizh.com.

📍 Voor paardenliefhebbers is een bezoek aan de stoeterij van Hennebont (*blz.* 267) een must.

Comités Départementaux de Tourisme Équestre

CDTE de l'Ille-et-Vilaine – Maison départementale des Sports/Équitation - 13 bis av. de Cucillé - 35065 Rennes Cedex - www.cdte35.com - cdte35@orange.fr.

CDTE du Morbihan – Sophie Bagniol - Bourgerel - 56450 Noyal - ☎ 02 97 43 15 57 - www.cdte56.fr.

CDTE du Finistère – Château de Quimerc'h - 29380 Bannalec - ☎ 06 69 49 29 29 - www.cdte29.fr.

SOUVENIRS

Streekproducten

Conserven – Courtin in Concarneau, Le Connétable en de beroemde sardientjes uit Douarnenez, Groix & Nature in Groix (📍 *blz.* 279) en La Belle-Iloise op het schiereiland Quiberon (📍 *blz.* 229).

Condimenten – Zout uit Guérande (grof zout en *fleur de sel*), bij voorkeur rechtstreeks bij de *paludier* (zoutzieder) te kopen.

Vleeswaren – *Andouille* uit Guéméné-sur-Scorff: worst die wordt gemaakt van varkensdarm.

Kaas – *Curé nantais*, *trappe au lait cru* uit de abdij van Timadeuc, *saint-paulin* en *crémet nantais*.

Zoete lekkernijen – *Crêpes* (tarwe-meelpannenkoeken) en *galettes* (boekweitpannenkoeken), *far* van gedroogde pruimen met kaneel,

kouign amann, *traoumads* uit Pont-Aven, *niniches* uit La Baule en Quiberon, *crêpes dentelle* (flinterdunne flensjes) uit Quimper, *berlingots nantais* (snoepjes uit Nantes) enzovoort.

Alcohol – Muscadet (🍷 *Le Pallet*, blz. 532); *chouchen* (honingwater) uit Rosporden; *pommeau*, *lambig* of *fine de Bretagne* (appelbrandewijn); cider (Cornouaille AOC); *cervoise*; *Mor Braz*, bier op basis van zeewater, geproduceerd in de omgeving van Theix.

Labels

AOC/AOP-producten – In Zuid-Bretagne: cider uit de Cornouaille, *pommeau de Bretagne* en Bretonse appelbrandewijn.

Producten met het Label

Rouge – De belangrijkste in Zuid-Bretagne zijn de *cidre royal Guillevic* (Morbihan), zout uit Guérande (1991, de eerste keer dat het werd toegerekend aan een product uit de zee), eieren en varkensvlees uit Argoat, kip uit Argoat en Janzé, lamsvlees uit Brocéliande en *veau bretanin* (kalfsvlees). Sommige producten, zoals sint-jakobsschelpen en sardientjes, kregen naast het 'rode label' ook

een IGP (beschermde geografische aanduiding).

AB-label – Hieronder vallen ongeveer 2000 Bretonse producenten van groenten en fruit, melk, eieren, verse of gerookte zalm en forelfilets.

Indication Géographique

Protégée – De IGP-aanduiding geldt in Bretagne voor cider, biologische kip, kip uit Janzé, *pâté de campagne* en boekweitmeel.

Voor thuis

Bretons borduurwerk is weer helemaal terug dankzij enthousiastelingen als Pascal Jaouen en David Le Gac (Quimper), die borduurwerk en materiaal verkopen in hun winkel (zie de 'Adresboekjes' van Quimper, blz. 334, en Pont-l'Abbé, blz. 387).

De **pottenbakkersateliers in Quimper**, waaronder dat van H.B. Henriot, zetten een lange traditie voort (blz. 334).

Kleding

Typerend voor Bretagne is de zeemanskleding, zoals de marineblauwe of blauw-witgestreepte **matrozentruï**, de blauwe **mutsen** en **petten**, de **kiel** (Le Glazik, www.



Kajakken bij het Presqu'île de Crozon
E. Berthier/hemis.fr



Morbihan **2**

Michelinkaart 308 – Morbihan (56)

▶ VANNES★★ EN RONDRIT 172

Ten zuiden en westen van Vannes:

▶ GOLF VAN MORBIHAN★★★ EN RONDRITTEN 183

▶ AURAY★ EN RONDRIT 204

▶ LOCMARIAQUER★★ 213

▶ LA TRINITÉ-SUR-MER 216

▶ CARNAC★ 219

▶ PRESQU'ÎLE DE QUIBERON★ EN RONDRITTEN 226

▶ BELLE-ÎLE★★★ EN RONDRITTEN 235

Lorient en omgeving:

▶ RIA D'ÉTEL★ EN RONDRIT 250

▶ PORT-LOUIS★ 254

▶ LORIENT★ 259

▶ ÎLE DE GROIX★ 273

Ten oosten en noorden van Vannes:

▶ LA ROCHE-BERNARD 280

▶ ROCHEFORT-EN-TERRE★ 285

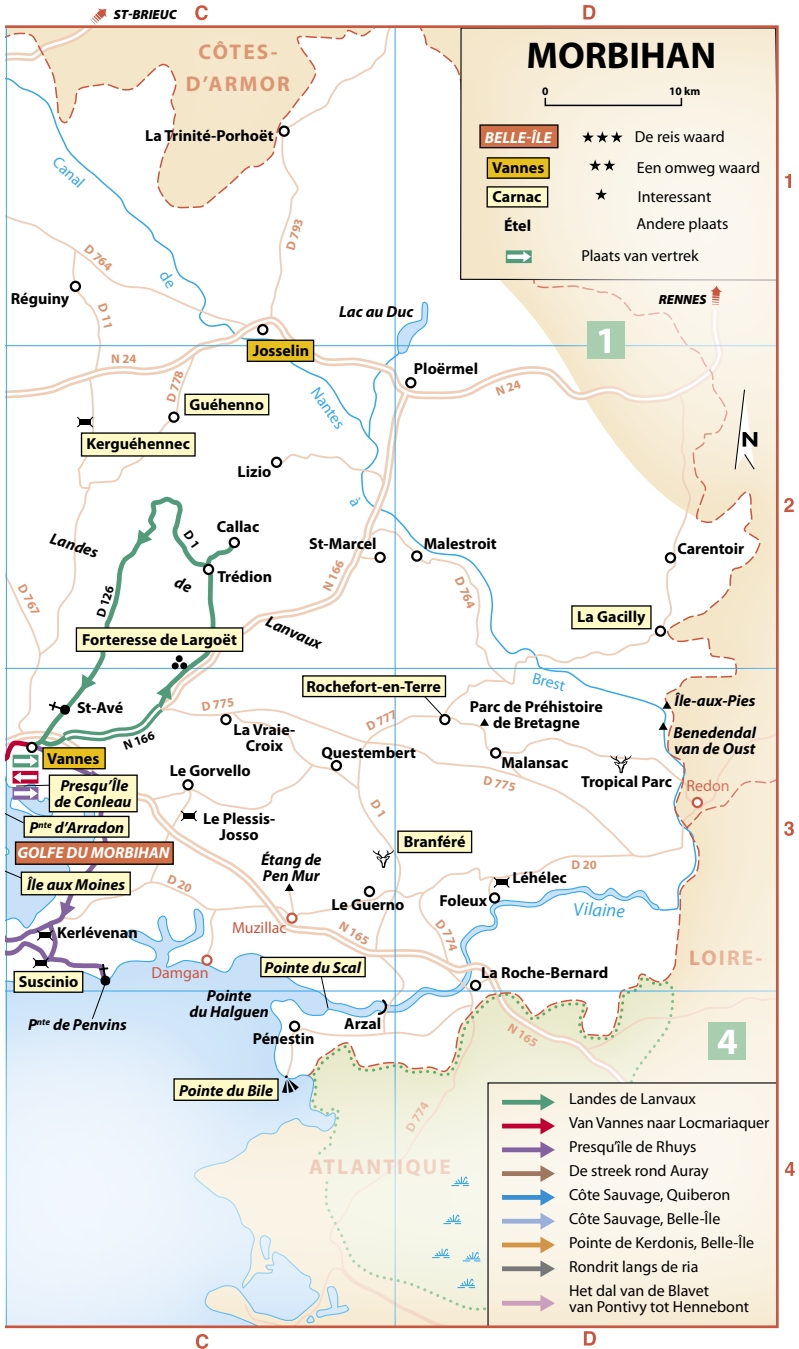
▶ LA GACILLY★ 289

▶ JOSSELIN★★ 293

▶ PONTIVY EN RONDIT 302

▶ KERNASCLÉDEN★★ 308

▶ LE FAOUËT EN ZIJN KAPELLEN★ 312



Vannes



53.218 inwoners – Morbihan (56)

Middeleeuwse straatjes met prachtige vakwerkhuisen, een stadsmuur met bloemen en een levendige sfeer in de zomer. Vannes wordt druk bezocht vanwege het rijke architecturale erfgoed en is een stad vol dynamiek die bij voorkeur te voet wordt verkend. Het jazzfestival en de historische festivals trekken massa's bezoekers, die ook met plezier neerstrijken op de terrasjes van de jachthaven en in de oude binnenstad. De ligging is fraai, in een amfitheatervorm rond de Golf van Morbihan. Ook is Vannes een ideaal vertrekpunt voor excursies naar de eilandenwereld van de 'kleine zee' en het achterland met talloze middeleeuwse dorpen en kastelen.



ADRESBOEKJE: BLZ. 180

Overnachten, uit eten, winkelen, sport en ontspanning enz.

INLICHTINGEN

Toeristenbureau – *Quai Éric-Tabarly - 56000 Vannes - ☎ 02 97 47 24 34 - www.golfedumorbihan.bzh - juli-aug.: 9.30-19.00, zo en feestd. 10.00-18.00 u; sept.-juni: dag. beh. zo 9.30-12.30, 13.30-18.00 u - gesl. 1 jan., 25 dec.*

LIGGING

Regiokaart C3 (blz. 170-171). Vannes ligt niet pal aan zee maar aan de Golf van Morbihan. De N165 verbindt de stad met Nantes (112 km) en Brest.

PARKEREN

Parkeer de auto in de buurt van het havenstation, op de P&R van het Parc du Golfe of op de Place de la République, want in het centrum is het lastig parkeren.

AANRADERS

De oude huizen in het historische centrum, de kathedraal, het uitzicht vanaf de stadsmuur en de rust van het Presqu'île de Conleau aan het eind van de middag.


PLANNING

Een dag voor de stad en daarna de omgeving en de oevers van de Golf van Morbihan.

MET KINDEREN

Een wandeling in de Jardin aux Papillons; het aquarium van Vannes met zaagvis en piranha's! Vogelexcursie met gids in de Réserve Naturelle de Séné.

EEN LANG VERLEDEN

Vannes was de hoofdplaats van de stam der Veneti, waaraan de stad ook haar naam ontleent. In die tijd – dat wil zeggen in de Gallo-Romeinse tijd – heette de stad echter *Darioritum*. *Ritum* betekent 'wed' (het wed van de H. Patern van Vannes, ten noordoosten van de stad,  blz. 176). De stad was een belangrijk knooppunt van Romeinse heerwegen en kreeg in de 3de eeuw versterkingen van keizer Probus.



De oude stad van Vannes is volledig ommuurd.

Cezary Wojtkowski/Shutterstock.com

Wandelen **Plattegrond (blz. 174)**

★★ **OUDE STAD**

De ommuurde oude stad die rond de kathedraal van Saint-Pierre ligt, is tegenwoordig een voetgangerszone. De stad werd door Jan IV, hertog van Bretagne, tot hoofdstad uitgeroepen, waardoor ze zich sterk ontwikkelde en tegen het einde van de 14de eeuw in omvang verdubbelde. De oude stad bleef opmerkelijk goed bewaard; er staan nog verschillende mooie vakwerkhuisen. Neem de tijd om de gevels aandachtig te bekijken: met hun erkers, kleuren en beeldhouwde versieringen zijn ze stuk voor stuk uniek.

Place Gambetta A2

Dit halfronde plein werd in de 19de eeuw aangelegd rond de **Porte Saint-Vincent** waar de Rue Saint-Vincent begint naar de oude stad. Er staan mooie 17de-eeuwse panden. Aan het begin is Hôtel Dondel te zien, dat in 1795 het hoofdkwartier was van generaal Hoche.

Sla meteen rechtsaf in het steegje van de Tour Trompette dat de omwalling volgt, en loop door de Porte Calmont.

★★ **Vestingwerken B1-2**

Tussen de Porte Calmont en de Porte Poterne, waar tegenwoordig het **Château de l'Hermine** (18de eeuw - **B2**) staat, bevond zich in de middeleeuwen het hertogenkasteel. Het riviertje de Marle, dat kabbelt aan de voet van de 13de-eeuwse omwalling (gebouwd op Gallo-Romeinse overblijfselen en verbouwd tot in de 17de eeuw), de Franse tuinen en de kathedraal op de achtergrond vormen samen een plaatje dat al veel schilders wist te verleiden. Vanaf het bruggetje dat naar de Porte Poterne leidt, kijkt u uit op oude **wasplaatsen**★ (19de eeuw - **B1**) met een lang dak. Via de Promenade de la Garenne (*aan de andere kant van de straat*) kunt u nog beter genieten van het **uitzicht**★★ op het meest pittoreske stukje Vannes, maar u kunt daarvoor ook door de tuinen naast de omwallingen wandelen.

MORBIHAN

De Rue F. Decker leidt vervolgens naar de **Porte Prison** (15de eeuw - B1). Aan het begin van de Rue St-Guenhaël geven de Rue des Vierges en een passage (Cour St-Émilien) aan de linkerkant toegang tot een deel van de omwalling met een mooi uitzicht op de tuinen.

Keer om.

De **Rue Saint-Guenhaël** (B1) met oude huizen (nr. 19 is historisch monument, nr. 17 onlangs gerestaureerd) loopt naar de Place Saint-Pierre.

La Cohue (Musée des Beaux-Arts) A-B1

9 pl. St-Pierre - ☎ 02 97 01 63 00 - juni-sept.: 13.30-18.00 u; okt.-mei: dag, beh. ma en feestd. 13.30-18.00 u - gesl. Goede Vrijdag, 26 dec. - rondleiding mogelijk (45 min.) - € 6,50 (tot 18 jaar gratis).



UIT ETEN

L'Annexe	5	Crêperie Dan Ewen	7	Rive Gauche	14
L'Eden	1	Le Gavroche	10	Roscarvec	16
		Les Remparts	6	Le Vent d'Est	20

De term *cohue* wordt in Bretagne vaak gebruikt voor 'hallen' waar handel werd gedreven en recht werd gesproken. In de 13de eeuw was de benedenruimte volgepropt met winkeltjes, boven zetelde de rechtbank van de hertog. Na 1675 kwam het parlement van Bretagne er bijeen dat naar Vannes was verbannen. Van de Franse Revolutie tot in de jaren vijftig van de 20ste eeuw was er een theater. Het zorgvuldig gerestaureerde gebouw biedt nu onderdak aan het **Musée des Beaux-Arts**, vooral gericht op 20ste-eeuwse kunst. In de Salle du Tribunal (1550), waar vroeger een door de baljuw voorgezeten rechtbank zetelde (*1ste verdieping*), is nu onder een fraaie eiken dakstructuur een aanzienlijke schenking ondergebracht van GenevièveASSE, een schilder die in 1923 in Vannes werd geboren. De historische collectie bestaat uit religieuze beeldhouwkunst en schilderijen uit de 19de en 20ste eeuw, waarvan een deel op de begane grond te bezichtigen is. Let op het mooie schilderij van Christus aan het kruis van Eugène Delacroix (1835), het enige belangrijke oude werk in de collectie.

★ Cathédrale Saint-Pierre B1

22 r. des Chanoines - ☎ 02 97 47 10 88 - www.cathedrale-vannes.fr - ♿ - 8.30-19.00 u.
De bouw van de kathedraal duurde van de 13de tot de 19de eeuw. De linkertoren, met een moderne spits, is alles wat van de oorspronkelijke constructie is overgebleven. De uit de muur van het schip stekende ronde **kapel** uit 1537 is een zeldzaam voorbeeld van renaissancestijl in Bretagne. Aan de buitenmuren van twee verdiepingen prijkt prachtig beeldhouwwerk en op de benedenverdieping wisselen nissen met gebogen en driehoekige frontons elkaar af. Ga de kerk binnen via het mooie portaal van het transept (laatgotisch, met nissen in renaissancestijl). Links van de ingang hangt een schilderij waarop de dood is afgebeeld van de **H. Vincent Ferrer**, in aanwezigheid van de hertogin van Bretagne. Zijn graf ligt in de tweede kapel van de linkerzijbeuk. In de apiskapel, de Chapelle du Saint-Sacrement, en de kapellen van het schip bevinden zich altaren, retabels, graven en beelden uit de 17de en 18de eeuw. Het 15de-eeuwse schip heeft een deel van zijn oorspronkelijke karakter verloren omdat door het zware 18de-eeuwse gewelf de opstand wordt verkleind en de kapconstructie gemaskeerd.

★ Place Henri-IV A-B1

Dit plein, omgeven door mooie huizen met puntgevels en houten muurbalken (16de eeuw), heette vroeger Mein Gwer ('geitenheuvel' in het Bretons). Werp ook een blik in de Rue des Chanoines, volg de Rue Saint-Salomon met oude panden en ga dan de Rue des Halles in.

Rue Saint-Salomon A1

In deze straat staan veel oude huizen: kijk op nr. 10 naar de versiering van de twee stenen zuilen en op nr. 13 naar de draagstenen met gebeeldhouwde fantasiedieren.

Sla af in de Rue des Halles.

Maison de Saint Vincent Ferrer B1

Place Valencia 17.

In dit huis, dat in de 16de eeuw werd verbouwd, overleed Vincent Ferrer in 1419. Mooi voorbeeld van een vakwerkhuis met een benedenverdieping van steen.

Maison de Vannes A-B1

Op de hoek van de Rue Noé.

Aan dit middeleeuwse huis prijken twee granieten borstbeelden met vrolijke gezichten, die bekend staan als 'Vannes en echtgenote'.

★ Musée d'Histoire et d'Archéologie A1

2 r. Noé - ☎ 02 97 01 63 00 - www.mairie-vannes.fr/musees - juni-sept.: 13.30-18.00 u - rondleiding mogelijk (1.30 uur) - € 6,50 (tot 18 jaar gratis) - entreebewijs geeft ook toegang tot het Musée des Beaux-Arts.

In het **Château Gaillard** (15de eeuw) zetelde ooit het parlement van Bretagne. Het museum bezit een rijke verzameling objecten, voor het merendeel afkomstig van de eerste opgravingen bij de megalieten van Morbihan – in Carnac, Locmariaquer en op het Presqu'île de Rhuys.

Opmerkelijke collectie **halsnoeren**, armbanden, gepolijste **bijlen**, zwaarden en ringen. Een zaal is gewijd aan diverse kunstvoorwerpen uit de 13de-18de eeuw. De bovenverdieping bevat een verrassend 17de-eeuws **kabinet** met lambriseerwerk waarop afbeeldingen van kerkvaders zijn geschilderd.

Loop verder in de Rue des Halles.

Place des Lices B1

Het woord *lice* betekent toernooibaan en verwijst naar de toernooien en wedstrijden die hier in 1532 plaatsvonden ter viering van de eenwording van Bretagne met Frankrijk. Nu is er woensdag en zaterdag een grote markt. In een nis in een huis met torentje op het lage deel van het plein staat een beeld van de H. Vincent Ferrer. Deze Spaanse dominicaan was een groot prediker die hier in 1418 het evangelie verkondigde en een jaar later in Vannes stierf.

Ga naar de Porte Saint-Vincent via de Rue Saint-Vincent, een drukke winkelstraat.

RONDON DE OUDE STAD

Quartier Saint-Patern B1

Deze wijk buiten de muren is eigenlijk de oudste van de stad, aangezien er resten zijn gevonden uit de 1ste eeuw n.C., afkomstig van de Gallo-Romeinse stad *Darioritum* (📍 *kader*, blz. 172). De naam komt van de H. Patern van Vannes (5de eeuw), een van de zeven heilige stichters van Bretagne.

De huidige kerk (18de eeuw) is gebouwd op de plek van verschillende oude kerken. In de aangrenzende straatjes (*r. Saint-Patern* en *r. des Fontaines*) zijn nog veel vakwerkhuizen bewaard gebleven en tal van gezellige restaurants en boetiekjes gevestigd.

Promenade de la Garenne B1-2

Het park van het vroegere hertogelijke kasteel van Vannes werd in de 17de eeuw verbouwd tot een openbare promenade. In het bovenste deel van de tuin herinnert een marmeren muurplaat links van het gedenkteken aan markies de Sombreuil, Mgr. Hercé (bisschop van Dol) en nog veertien emigranten, die in 1795 werden geëxecuteerd (📍 *Quiberon*, *kader* blz. 230).

Hôtel de Ville A1

Pl. M.-Marchais. Het stadhuis in neorenaissancestijl werd gebouwd in de late 19de eeuw. Het **ruiterstandbeeld** van grootofficier Richemont ertegenover herinnert aan de metgezel van Jeanne d'Arc, die aan het einde van de Honderdjarige Oorlog het Franse leger naar de overwinning op de Engelsen leidde. In 1457 volgde hij zijn broer op als hertog van Bretagne, maar hij stierf het jaar daarop.

Hôtel de Limur A1

31 r. *Thiers*. Dit fraaie, 17de-eeuwse herenhuis heeft een monumentale stenen trap. In de zomer worden er concerten georganiseerd en gedurende de rest van het jaar zijn er tijdelijke tentoonstellingen van het Musée des Beaux-Arts.

VAN DE JACHTHAVEN NAAR CONLEAU

★ Haven A2

Aan de Quai Éric-Tabarly staan gebouwen met een eigentijds karakter, waarbij hout, glas en staal werden gecombineerd. Mooie voorbeelden zijn de cultuurkiosk (*expositieruimte*), het toeristenbureau en ook het havenkantoor aan de overkant van het havenbekken met een mooi terras op de bovenverdieping (zie het 'Adresboekje' blz. 182).

Onder aan de Rue Thiers, in een 17de-eeuws vakwerkhuis, zit de 'Club van de mooiste baaien ter wereld', een vereniging uit Vannes die momenteel zeventien baaien verenigt, waaronder de Golf van Morbihan (*tijdelijke tentoonstellingen*). In de Rue du Port zijn veel vakwerkhuisen en restaurantjes te vinden.

🌿 De **Promenade de la Rabine**, een prachtige schaduwrijke laan langs de rechteroever van de Marle naar het zuiden, is een optie voor een leuke wandeling (ongeveer 15 min. lopen naar het Parc du Golfe).

Parc du Golfe Buiten plattegrond bij A2

Aan het einde van de jachthaven, in de buurt van het park, starten diverse bootexcursies. Grote parkeerterreinen en gratis pendeldienst (*juli-aug.*) naar het centrum.

★ **Aquarium de Vannes** – 21 r. Daniel-Gilard - ☎ 02 97 40 67 40 - www.aquariumdevannes.fr - ♿ - juli-aug.: 9.30-19.00 u; april-juni, sept. en schoolvak. (buiten juli-aug.): 10.00-12.00, 14.00-18.00 u; okt.-maart: 14.00-18.00 u - gesl. 1 jan., 25 dec. - € 14,30 (tot 12 jaar € 10,20) - € 20,40 combikaartje met de Jardin aux Papillons - parkeren gratis, minigolf en picknickplaats. 🏊 In zo'n vijftig aquaria zwemmen ongeveer duizend vissen uit alle wateren van de wereld in hun natuurlijke omgeving. In een bekken van 35.000 liter is een reconstructie gemaakt van een koraalrif met tal van vissoorten. In een groot aquarium met een transparante loopbrug eromheen zitten rifhaaien en reuzenschildpadden. De jongste aquariumbewoners verblijven in een speciale 'babyruimte'.

Jardin aux Papillons – 18 r. Daniel-Gilard - ☎ 02 97 40 67 40 - www.jardinauxpapillons.com - ♿ - juli-aug.: 10.00-19.00 u; april-juni: 11.00-17.30 u; sept.: 12.00-17.00 u - € 11,80 (tot 12 jaar € 8,20) - € 20,40 combikaartje met het aquarium van Vannes - parkeerterrein, winkel, picknickplaats enz. 🦋 In deze vlindertuin lopen de bezoekers vrij rond tussen een massa exotische vlinders die tussen tropische bomen en bloeiende struiken rondfladderen. In de broedmachine kan men de geleidelijke metamorfose van pop tot vlinder volgen.

Het vlakbij gelegen **Gare Maritime** is in het hoogseizoen het startpunt van tochten naar de Golf van Morbihan en het Île d'Arz (🏊 Golf van Morbihan, blz. 183).

In de omgeving Regiokaart (blz. 170-171)

★ Presqu'île de Conleau Kaart Golf van Morbihan (blz. 186-187) C1

📍 5 km zuidwaarts. Rijd weg via de zuidkant van de Promenade de la Rabine en parkeer ter hoogte van het Parc du Golfe. Reken op ong. 1.30 uur heen en terug.

🌿 Om bij het schiereiland te komen volgt u de weg langs de **Pointe des Émigrés**, een beschermd natuurgebied (bos, weilanden, heide, moerasland en slikken). De bosrijke villawijk **Conleau**, met een mooie ligging aan de monding van de Vincin, is een wandelplaats geliefd bij mensen uit de streek. De weg over de dijk die in de 19de eeuw werd aangelegd, leidt naar het strand: een mooi uitzicht op het eiland Boëdic, tussen de landtong van Langle aan de linkerkant en de landtong van Kerguen rechts. Voor kinderen is er een zwembad met zeewater naast een pijnboombos. In het hoogseizoen verbinden

VANNES: ADRESBOEKJE

Plattegrond (blz. 174)

VERVOER

U kunt Vannes per fiets verkennen met de fietsen van **Vélocéo**. 50 deelfietsen met trapondersteuning (pas voor 1 dag/€ 2 - <https://veloceo.kiceo.fr>).

TIPS

Vannes biedt stadswandelingen aan onder leiding van door het ministerie van Cultuur en Communicatie erkende gidsen. *Inlichtingen bij de Service Animation du Patrimoine - Les Lavoirs - 15 r. Porte-Poterne - ☎ 02 97 01 64 00 - informeer naar de tijden bij het stadhuis. U kunt ook een audiotour downloaden (www.mairie-vannes.fr) die de geschiedenis van Vannes in vijf etappes uitlegt.*

OVERNACHTEN

DOORSNEEPRIJZEN

Hôtel de France – Buiten de plattegrond - 57 av. Victor-Hugo - ☎ 02 97 47 27 57 - <https://hotelfrance-vannes.com> - gesl. 21 dec.-3 jan. - ♿ P - 30 kamers € 66/91 - ☎ € 10,50.

Dit hotel is meteen te herkennen aan de zwarte gevel. De frisse, functionele kamers zijn in een leuk, eigentijds jasje gestoken. Serrelounge. Vriendelijke en professionele ontvangst.

Hôtel Manche-Océan – Buiten de plattegrond - 31 r. du Lt-Col.-Maury - ☎ 02 97 47 26 46 - www.manche-ocean.com - gesl. 19 dec.-16 jan. - P € 6,50 - 42 kamers € 50/99 - ☎ € 9,50. Knusse ambiance in dit hotel, dat ideaal ligt aan de rand van de oude stad. Functionele, kleurige en goed onderhouden kamers.

Kyriad Image Ste-Anne – 8 pl. de la Libération - ☎ 02 97 63 27 36 -

www.kyriad-vannes.fr - P € 5,90 - ♿ - 45 kamers € 64/100 - ☎ € 10,50 - ✂ menu € 16,90/17,90/22,90. Centraal gelegen hotel met gerieflijke kamers, voorzien van airconditioning en geluidsisolatie. Restaurant met warme Bretonse inrichting. Traditionele kaart.

WAT MEER LUXE

La Marébaudière – Buiten de plattegrond - 4 r. A.-Briand - ☎ 02 97 47 34 29 - www.marebaudiere.com - P - 41 kamers € 70/150 - ☎ € 13. Gebouw in de stijl van de streek met leistenen dak, 5 min. lopen van het historische centrum. De kleurrijke kamers (blauw, geel, roestbruin) zijn praktisch, goed geoutilleerd en onberispelijk. Spa, sauna en fitness te reserveren.

In de omgeving

GOEDKOOP

Chambre d'hôte La Ferme de Guerlann – Guerlann - 15 km ten westen van Vannes - 56400 Plougoumelen - ☎ 06 15 71 19 49 - www.lafermedeguerlann.fr - gesl. half nov.-half maart - ✂ P - 5 kamers € 55/60 ☎. Dit imposante 18de-eeuwse gebouw is een handig vertrekpunt voor uitstapjes naar de Golf van Morbihan. De kamers (ook een gezinskamer) variëren van antiek tot modern. Bezichtiging van de boerderij is mogelijk.

UIT ETEN

GOEDKOOP

7 **Crêperie Dan Ewen** – B1 - 3 pl. du Gén.-de-Gaulle - ☎ 02 97 42 44 34 - www.creperie-danewen.fr - 's zomers: dag.; buiten de zomer: di-za - gesl. 1 week feb.-vak., 2 weken eind sept.-begin okt. - € 10/20. In dit mooie vakwerkhuis bij de Église Saint-Patern worden Bretonse tradities in ere gehouden (traditio-

nele crêpes, meubels en Keltische muziek). Een bolwerk van cultuur!

DOORSNEEPRIJZEN

6 Les Remparts – B2 - 6 r. *Alexandre-le-Pontois* - ☎ 02 97 47 52 44 - *gesl. za-middag en zo-ma, 1 week in feb., 1ste week van juli en 1 week in nov. - menu € 17 - lunchmenu op weekdagen € 21/32.*

Bistronomische keuken ten top, tegenover de omwallingen. Anthony Evin hecht belang aan lokale producenten en biologische ingrediënten en wijnen: in zijn keuken komen inspiratie, versheid en verfijnde eenvoud mooi samen.

10 Le Gavroche – B1 - 17 r. *de la Fontaine* - ☎ 02 97 54 03 54 - www.legavroche-vannes.com - ♿ - *gesl. zo-avond en ma - menu € 18,50/22,50/28,50.* In een straat met eethuisjes uit alle windstreken valt dit adresje meteen op. Traditionele kaart, met onder andere huisgemaakte ragout, kalfskop en varkenspootjes. Zomerterras. Welkomstdrankje van het huis.

20 Le Vent d'Est – B2 - 21 r. *Ferdinand-Le-Dressay* - ☎ 02 97 01 34 53 - www.leventdest.fr - *gesl. zo (beh. 's middags, okt.-maart) en ma, 15 juni-10 juli - ♿ - menu € 18/26 - € 16/47.* Hier kunt u lekkere specialiteiten uit het oosten van Frankrijk proeven die gul worden opgediend in een interieur dat aan een Elzasser brasserie doet denken.

Le Salgado – **Buiten de plattegrond** - 43 r. *de la Fontaine* - ☎ 02 97 47 66 93 - www.lesalgado.com - *gesl. zo-ma, 10 dagen eind aug. en voor feesten - lunchmenu (di-vr) € 11,90/15,80 - menu € 21,90/25/30 €.* Knus Portugees restaurant met attent personeel. De kabeljauw staat hoog aangeschreven, maar er zijn meer verleidingen, zoals *carne alentejana* (ragout van gemarineerd varkensvlees en

schelpdieren) en *bifana* (gekruid varkenslapje).

WAT MEER LUXE

1 L'Eden – A2 - 3 r. *Pasteur* - ☎ 02 97 46 42 62 - *dag. beh. zo-avond - lunchmenu € 22 - menu € 37 - à la carte € 18/32.* Een paradijs op aarde, naast de vroegere bioscoop Eden. De frisse, moderne gerechten met soms gewaagde combinaties worden door stamgasten en toeristen erg gewaardeerd.

5 L'Annexe – A1 - 18 r. *Émile-Burgault* - ☎ 02 97 42 58 85 - *gesl. ma en zo - lunchmenu € 20 - menu € 26/38/48/68.* Élise en David, twee jonge en ondernemende professionals, staan aan het roer van dit gezellige restaurant. In de keuken ligt het accent op de versheid van de producten. Die zijn voorname-lijk afkomstig van lokale producenten, wiens naam ook duidelijk op de kaart wordt vermeld. Mooie aangepaste wijnen.

14 Rive Gauche – B2 - 5 pl. *Gambetta* - ☎ 02 97 47 02 40 - www.le-rive-gauche.com - *gesl. zo-ma - lunchmenu € 19/25 - menu € 36/42, € 25/29 (in het seiz.).* Leuke bistro in een herenhuis aan de haven waar de gasten schouder aan schouder zitten. Gerechten op basis van het marktaanbod. Prima wijnen.

La Tête en l'air – **Buiten de plattegrond** - 43 r. *de la Fontaine* - ☎ 02 97 67 31 13 - www.lateteenlair-vannes.fr - *gesl. ma-wo - formule € 20 - lunchmenu € 30 - menu € 50/70.* Deze voormalige damesalon is tegenwoordig het domein van een jong, dynamisch en hartelijk stel, dat niet met het hoofd in de wolken loopt. De gerechten zijn uiterst modern, verzorgd en smaakvol en ze worden vergezeld van goede wijnen van kleine producenten.

Café de Conleau – **Buite de plattegrond** - 10 *allée des Frères-Cadoret* -

Vertaling	Lore Aertsen, Sylvia Birnie, Mylène Delfos, Karin Snoep, Nathalie Tabury, Jet Zegers
Eindredactie	Karin Evers
Opmaak	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	E. Eliseeva/Shutterstock.com
Oorspronkelijke titel	Guide Vert Bretagne Sud
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt)
Hoofdreductie	Catherine Guégan
Redactie	Jérôme Bouin, Aymar de la Bretesche, Béatrice Brillion, Thérèse de Chérissey, Marylène Duteil, Aude Gandiol, Justine Guilbaud, Pierrick Jegu, Hervé Kerros, Aulde Moreau, Véronique Moulin, Philippe Orain, Philippe Pataud-Célériér, Nicolas Peyroles, Pierre Plantier, Georges Rouzeau, Morgane Soularue, Emmanuelle Souty, Thierry Théault, Magali Triano
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan, Sandro Borel
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Archipel studio , Theodor Cepera, Costina-Ionela Tarcea
Met dank aan	Stadsplattegronden: © MICHELIN en © 2006-2017 TomTom. All rights reserved. Sophie Bouvet, Lamia Brisebarre, Marion Desvignes-Canonne, Isabelle Foucault, Bénédicte Lathes, Sophie Roques, Marie Simonet, Luna Sorin

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2020

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Postbus 23202
1100 DS Amsterdam Zuidoost
info@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2020/45/526 - NUR 512
ISBN 978 94 014 6514 4

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.